

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MAKTABGACHA VA MAKTAB
TA’LIMI VAZIRLIGI
SAMARQAND VILOYATI PEDAGOGIK MAHORAT MARKAZI

**Prezentatsiya
Tayyorlash**

SUN'IY INTELEKT YORDAMIDA

V.M.Turapov

**Gamma.app dasturida zamonaviy
taqdimotlar tayyorlash.**
(Uslubiy ko'rsatma)

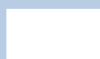
Gamma

SAMARQAND-2024

Samarqand VPMM Aniq va tabiiy fanlar metodikasi kafedrası yig'ilishining 2024-yil 20-dekabrdagi 10-sonli yig'ilishi qarori bilan markaz Ilmiy-metodik Kengashiga mukokama uchun tavsiya etilgan

Samarqand VPMM Ilmiy kengashining 2024-yil 23-dekabrda bo'lib o'tgan yig'ilishida muhokama etilgan va 6-sonli qarori bilan nashrga tavsiya etilgan

V.M.Turapov “Gamma.app dasturida zamonaviy taqdimotlar tayyorlash”- Samarand-2024, 20 bet.

Taqrizchilar:

TATU Samarqand filiali “Raqamli va ta’lim
texnologiyalari” kafedrasi katta o‘qituvchisi O.Jiyanov
Samarqand viloyati PMM Aniq va tabiiy fanlar
metodikasi kafedrasi katta o‘qituvchisi Sh.Abduev

Uslubiy ko‘rsatmada maktab darslarida elektron o‘quv resurslar tayyorlash bo‘yicha tushunchalar, taqdimotlar tayyorlashda Gamma.app dasturining imkoniyatlari haqida ma’lumotlar berilgan.

Uslubiy ko‘rsatma barcha toifadagi malaka oshirish o‘qituvchilari, shuningdek, talabalar va qiziquvchilar uchun mo‘ljallangan.

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risidagi” qonuni va “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi” da ta’lim-tarbiya berish, kasb-hunar o‘rgatishni huquqiy asoslari belgilab berilgan. Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 6-apreldagi 187-son qaroriga Umumiy o‘rta ta’limning davlat ta’lim standarti orqali zamonaviy kompetensiyaviy yondashuv orqali darslarni tashkil etish va unga qo‘yilayotgan zamonaviy yondashuvlar ko‘rsatib o‘tilgan.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha harakatlar strategiyasi to‘g‘risidagi farmoni 2017 yil 7 fevralda tasdiqlandi. Ushbu farmonning “ijtimoiy sohani rivojlantirish” deb nomlangan to‘rtinchi yo‘nalish aholi bandligini oshirish, fuqarolarni ijtimoiy himoya qilish va ularning salomatligini saqlash, yo‘l-transport, muhandislik-kommunikatsiya hamda ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirish va modernizatsiyalash, aholini elektr energiya, gaz bilan ta‘minlashni yaxshilash, aholining muhtoj qatlamlariga ko‘rsatiladigan ijtimoiy yordam sifatini oshirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy hayotdagi maqomini oshirish, sog‘liqni saqlash sohasini isloh qilish, maktabgacha ta’lim muassasalarining qulayligini ta‘minlash, umumiy o‘rta ta’lim, o‘rta maxsus va oliy ta’lim sifatini yaxshilash hamda ularni rivojlantirish chora-tadbirlarini amalga oshirishni nazarda tutadi.

Ko‘p foydalanuvchilar prezentatsiya tayyorlashda bepul dasturiy ta‘minotdan foydalanadilar: Kimdir Power Pointni yuklab olishni qidiradi, boshqalari bunga o‘xshash analoglar, prezentatsiyalar uchun eng mashhur dastur va yana boshqalar faqatgina qanday qilib va qanday qilib taqdimot qilishni bilishni xohlaydi.

Ushbu sharhda deyarli barcha va boshqa ba’zi savollarga javob berishga harakat qilaman, masalan, Microsoft Power Pointni sotib olishdan butunlay qonuniy ravishda foydalanish mumkinligini sizga aytaman; Men PowerPoint formatidagi prezentatsiyalar va bepul maqsadli foydalanish imkoniyati mavjud bo‘lgan boshqa mahsulotlar, xuddi shu maqsadda ishlab chiqilgan, sizga sun‘iy

intellekt asosida Microsoft tomonidan belgilangan formatga bog'liq bo'lgan dasturni taqdim etaman.

Taqdimot yaratishda yanada yangi, qulay dasturlar mavjud bo'lib, dasturi ham aynan taqdimotlar yaratishga mo'ljallangan. Gamma.app dasturi yorqin dizayn va mukammal effektlarga boy dastur hisoblanadi.

1.1 Sun'iy intellekt haqida tushunchalar

Sun'iy intellekt (SI; inglizcha: artificial intelligence, AI) – inson intellektiga taqlid qilishga qodir bo'lgan mashinalar yaratishga qaratilgan fan va texnologiya sohasi.

Bugungi kunda keng qo'llanilib kelinayotgan sun'iy intellekt texnologiyalariga aqlli veb-qidiruv tizimlari (masalan, YouTube Search), tavsiya tizimlari (YouTube, Amazon va Netflix), tabiiy tilni tushunish (Google Assistant, Siri va Alexa), o'zini-o'zi boshqaradigan avtomobillar (masalan, Waymo) va boshqalarni misol qilish mumkin.

Alan Turing sun'iy intellekt sohasida olib borilgan ilk tadqiqot muallifi bo'lgan. Sun'iy intellektga 1956-yili mustaqil fan sohasi sifatida asos solingan. Shu yilning yozida Dartmouth kollejida o'tgan anjumanda John McCarthy “sun'iy intellekt” atamasini birinchi marta ishlatgan va tarixga mazkur atama muallifi o'laroq kirgan. Sun'iy intellekt bo'yicha tadqiqotlar XX asr o'rtalaridan beri qilinib kelinsa-da, unga nisbatan ommaviy qiziqish 2012-yilda chuqur o'rganuv boshqa sun'iy intellekt metodlaridan ustunligini namoyon etganda hamda 2017-yilda transformer arxitekturasida erishilgan yutuqlar ortidan keskin ortgan. 2020-yillar boshlarida mazkur soha gurkirab rivojlanib, ko'plab shirkatlar, universitetlar va laboratoriyalar sun'iy intellekt sohasida sezilarli yutuqlarga erishib kelishmoqda.

Ushbu soha Homosapiensning aql-zakovati shu qadar aniq tasvirlanishi mumkinki, uni hatto aqlli mavjudotlarning asosiy xususiyati bo'lgan mashina tomonidan modellashtirish mumkin degan taxminga asoslanadi. Falsafa bo'limida Dartmut taklifiga qarang. Bu esa aqlning tabiati va sun'iy mavjudotlarni yaratish axloqi haqidagi falsafiy savollarni, qadim zamonlardan beri afsona, fantastika va falsafada o'rganilgan savollarni keltirib chiqaradi. Sun'iy intellektga optimizm bilan qaraladi. Optimizm dastlabki sun'iy intellekt tadqiqotchilarining bashoratlarida mavjud edi (qarang: SI tarixidagi optimizm, shuningdek, Rey Kurzveyl kabi zamonaviy transhumanistlarning fikrlashlarida). Ammo inqirozlarni ham boshdan kechirdi. Inqirozlarni 1966-yilda ALPAC e'lonida, 1970-yilda perseptronlarning yetishmasligi, 1973-yilda Lighthill e'lonida va 1987-yilda lisp

mashinalari bozorining rivojlanishida ko‘rish mumkin. Hozirgi vaqtda sun’iy intellekt texnologiya sanoatining muhim qismiga aylandi va kompyuter fanidagi ko‘plab eng qiyin muammolarga yechim taklif qiladi. Sun’iy intellekt tadqiqotlari yuqori texnologiyali va ixtisoslashgan soha bo‘lib, u ko‘pincha bir-biri bilan aloqa qila olmaydigan kichik sohalarga “chuqur” bo‘linadi. Ixtisoslashgan muammolarni hal qilish, ixtisoslashgan muassasalar, individual tadqiqotchilar ishi va juda turli xil vositalardan foydalanish va sun’iy intellektni qanday amalga oshirish kerakligi haqidagi uzoq vaqtdan beri mavjud bo‘lgan fikr farqlari atrofida kichik sohalar paydo bo‘ldi. SI ning zahirida fikrlash, bilish, rejalashtirish, o‘rganish, muloqot qilish, his qilish, obyektlarni boshqarish va harakatlantirish qobiliyati kabi ko‘nikmalar to‘plami mavjud. Umumiy razvedka (yoki “kuchli SI”) sanoatning uzoq muddatli maqsadlaridan biridir.

Tarixi

Fikrlash mashinalari va sun’iy mavjudotlar kritik Talos, Gefestning bronza roboti va Pigmalionning Galateyasi kabi yunon miflarida uchraydi. Insonga o‘xshash aql-zakovatga ega figuralar eng qadimgi sivilizatsiyalarda yaratilgan: bo‘yalgan diniy tasvirlar Misr va Gretsiyada, shuningdek, Yang Shi, Iskandariya Qahramoni va Al-Jaziriy tomonidan sig‘inilgan. Sun’iy mavjudotlarni Jobir ibn Hayyon, Yahudo Leo va Paraselslar ham yaratgan deb hisoblashadi. 19-20-asrlarda Meri Shellining Frankenshteyn va Karl Chapekning R.U.R. (Rossumning universal robotlari) kabi sun’iy mavjudotlar badiiy adabiyotda keng tarqalgan. Bu mavjudotlar va ularning taqdiri haqidagi hikoyalar zamonaviy sun’iy intellekt sohasi oldida turgan umidlar, qo‘rquvlar va axloqiy muammolarni hal qiladi.

Sun’iy intellektning (AI) ko‘plab turlari mavjud bo‘lib, ularning har biri turli maqsad va funktsiyalarga xizmat qiladi. Quyida sun’iy intellektning asosiy turlari va ularning xususiyatlari keltirilgan:

1. Cheklangan yoki tor sun’iy intellekt (ANI - Artificial Narrow Intelligence)

Bu turdagi sun’iy intellekt ma’lum bir vazifani bajarishga mo‘ljallangan va insoniy qobiliyatlarning kichik bir qismini imitatsiya qiladi. Masalan, matn tarjiması, ovozli yordamchilar (Siri, Google Assistant), suratlarini tanish (Face ID), shaxmat

yoki Go kabi o'yinlarda raqib sifatida ishlatiladigan AI. ANI juda aniq va cheklangan vazifalarni mukammal bajaradi, lekin umumiy aqlga ega emas.

2. Umumiy sun'iy intellekt (AGI - Artificial General Intelligence)

AGI inson miya faoliyatiga yaqin darajada ishlash imkoniyatiga ega bo'lgan AI hisoblanadi. U turli vazifalarni o'rganish va bajarish, moslashish, yangi bilimlarni o'zlashtirish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Bu texnologiya hali amalda mavjud emas va ilmiy izlanishlar davom etmoqda. AGI rivojlansa, u har qanday intellektual vazifani bajarishi mumkin bo'lgan, juda moslashuvchan va ko'p qirrali sun'iy aql bo'ladi.

3. Super sun'iy intellekt (ASI - Artificial Superintelligence)

Bu turdagi sun'iy intellekt insonning barcha intellektual qobiliyatlaridan ustun bo'lishi kerak. ASI nafaqat o'rganish, tushunish va yaratish imkoniyatiga ega bo'ladi, balki hissiyot, ijodkorlik, ijtimoiy qobiliyatlar va intuitiv fikrlash kabi insoniy qobiliyatlarni ham mukammal darajada bajara oladi. ASI rivojlanishi texnologik "singulyarlik" deb ataladigan nuqtani yuzaga keltirishi mumkin, bu esa insoniyatning texnologiyaga bo'lgan munosabatini tubdan o'zgartiradi.

4. Reaktiv sun'iy intellekt

Reaktiv sun'iy intellekt birinchi avlod AI bo'lib, u faqat hozirgi vaziyatni tahlil qilishi va unga javob berishi mumkin, lekin xotira va o'tmishdagi tajribani hisobga olmaydi. Bu turdagi AI faqat oldindan dasturlangan vazifalarni bajaradi va o'rganish qobiliyatiga ega emas. Misol tariqasida IBM ning Deep Blue shaxmat kompyuteri yoki oddiy avtomatlashtirilgan dasturlar keltirilishi mumkin.

5. Cheklangan xotirali sun'iy intellekt

Bu sun'iy intellekt o'tmishdagi ma'lumotlarni qisqa vaqt davomida eslab qolish va ulardan foydalanish imkoniga ega. Masalan, haydovchisiz avtomobillar yaqin atrofdagi obyektlar haqida vaqtinchalik xotiraga ega bo'lib, ulardan to'g'ri yo'l tanlash va xavfsiz harakat qilishda foydalanadi. Bu turdagi AI cheklangan vaqt oralig'ida ma'lumotlarni eslab qoladi, lekin uzoq muddatli xotira bilan ishlay olmaydi.

6. Nazariy sun'iy intellekt

Bu sun'iy intellekt hali amalda mavjud emas, ammo kelajakdagi AI tizimlari hissiyot va ijtimoiy idrokka ega bo'lishi mumkin deb taxmin qilinadi. Bunday sun'iy intellekt insoniy hissiyotlarni tushunish, hamdardlik qilish va ijtimoiy muhitga moslashish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Bu AI insoniy hissiyotlarni anglash orqali yanada mukammal javob bera olishni ko'zda tutadi.

7. O'z-o'zini o'rganadigan sun'iy intellekt

Bu turdagi AI mashinani o'rganish (machine learning) va chuqur o'rganish (deep learning) algoritmlari asosida ishlaydi va o'z tajribasi orqali o'zi bilim hosil qiladi. Bunda neyron tarmoqlar va statistika yordamida AI yangi ma'lumotlarni qayta ishlaydi va ularni tizimda qayta ishlatadi. Ko'p sonli ma'lumotlar bilan ishlash va o'z-o'zini o'rganish imkoniyati tufayli bunday AI turli murakkab vazifalarni mustaqil ravishda bajarishi mumkin.

8. Maxsus soha sun'iy intellekti

Ba'zi sun'iy intellekt tizimlari aniq sohalar uchun maxsus dasturlangan. Masalan, tibbiyotda AI tahliliy imkoniyatlardan foydalanib, kasalliklarni aniqlash, diagnostika qilish va bemorlarga mos davolash usullarini tavsiya qilish uchun ishlatiladi. Bunday sun'iy intellekt texnologiyalari aniq ma'lumotlar va murakkab hisob-kitoblarga asoslanadi.

Sun'iy intellektni o'rganish yondashuvlari

Mashinani O'rganish (Machine Learning): Statistik usullar va katta ma'lumotlar yordamida o'z-o'zidan o'rganish qobiliyatiga ega AI yaratish.

Chuqur o'rganish (Deep Learning): Ko'p qatlamli neyron tarmoqlardan foydalanib, katta va murakkab ma'lumotlarni o'zlashtirish.

Reinforcement learning: AI tizimi vazifani bajarganligi uchun rag'batlanib, jarayon davomida tajribaga asoslangan qaror qabul qilishni o'rganadi.

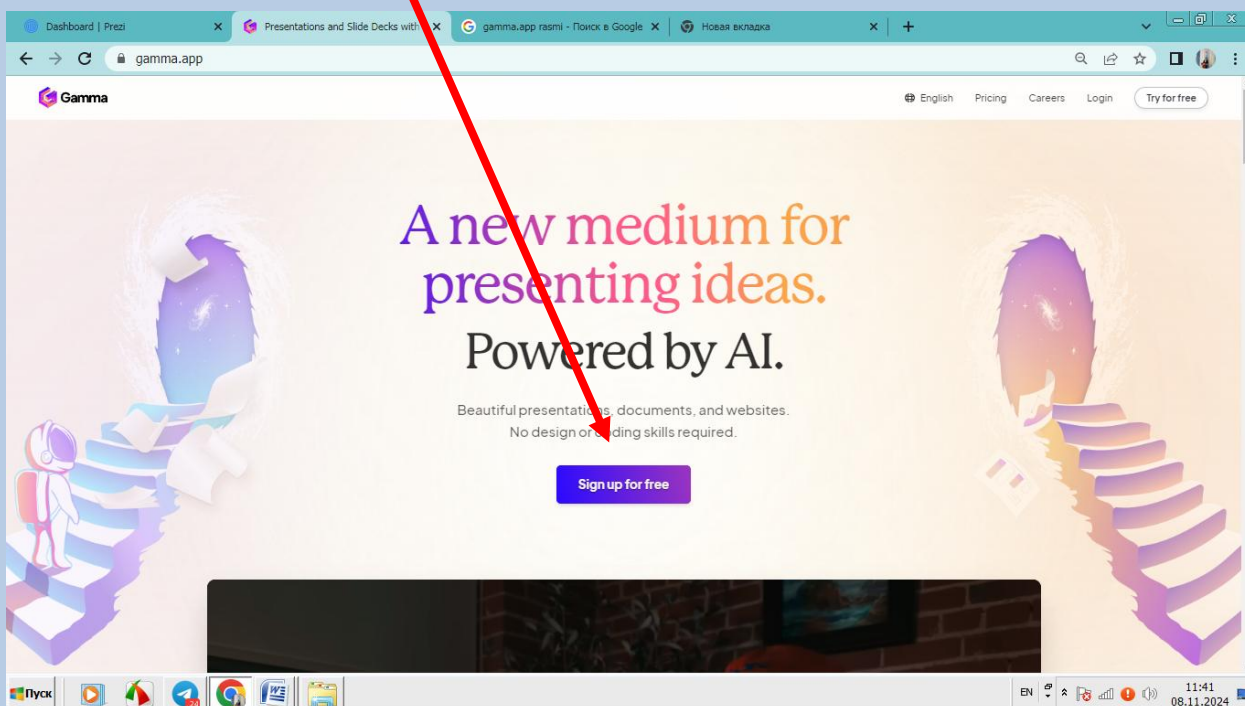
Tabiiy tilni qayta ishlash (NLP): Ovoz va matnli axborotlarni qayta ishlash orqali inson bilan muloqot qilish.

Bugungi kunda tor AI ko'plab sohalarda amaliyotda qo'llanilayotgan bo'lsa, umumiy va super sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi hali katta izlanish va ilmiy ishlanmalarni talab qiladi.

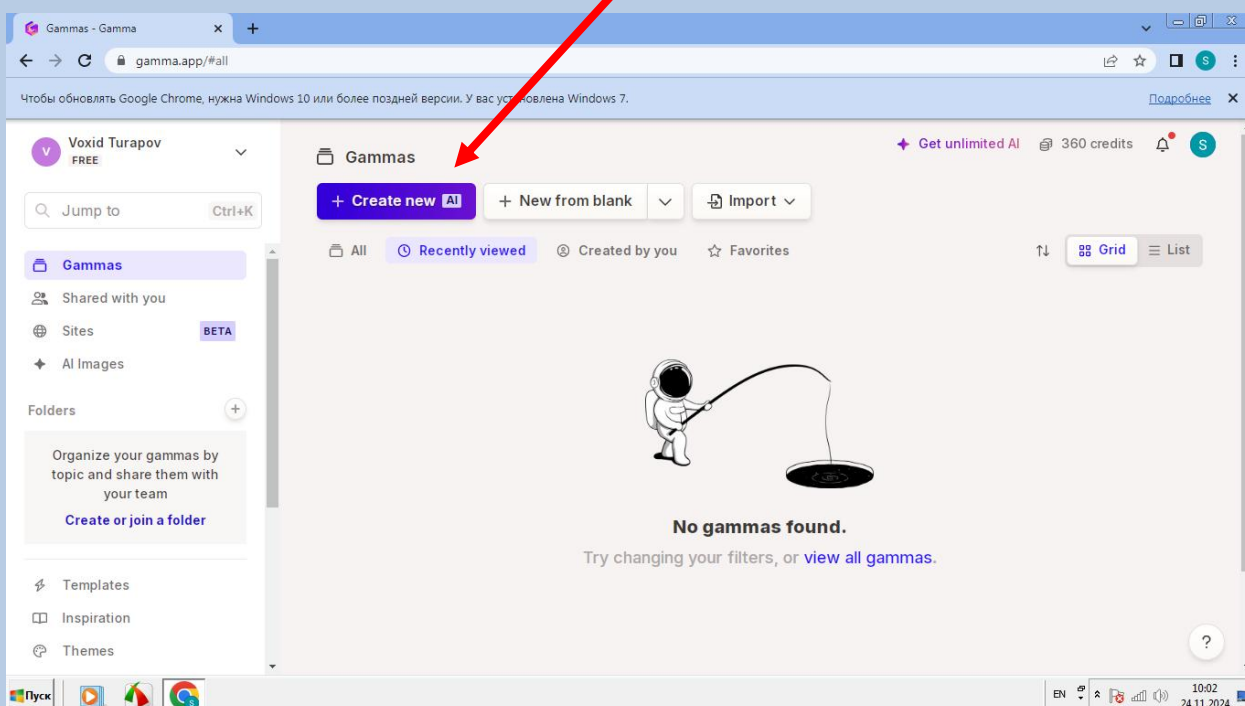

1.2. Gamma.app dasturi imkoniyatlaridan foydalanib taqdimotlar yaratish.

Kompyuter ishga tushirilganda va brouzer oynasiga gamma.app manzili kiritilib qidiruvga beriladi. Ekranda quyidagi holat namoyon bo‘ladi. Biz bu platformadan birinchi marotaba foydalanayotgan bo‘lsak ro‘yxatdan o‘tish tugasidan foydalanamiz.

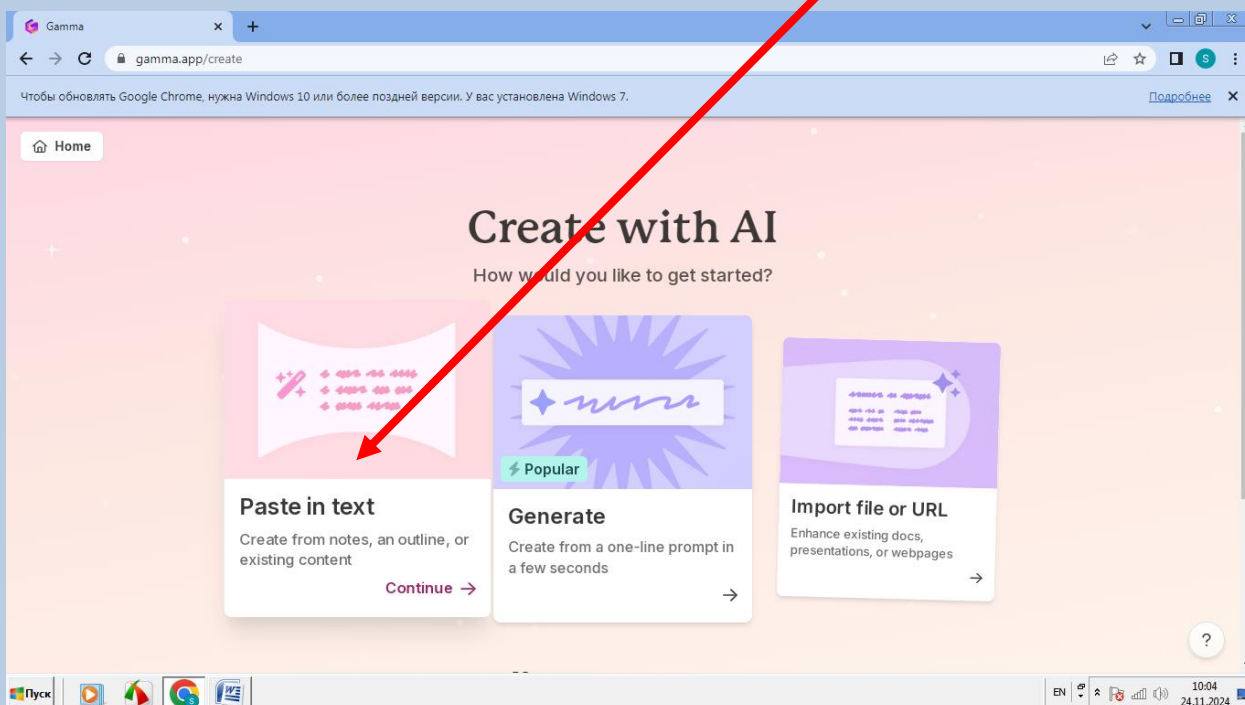

Yangi taqdimot yaratish uchun Create new tugmasidan foydalanamiz.

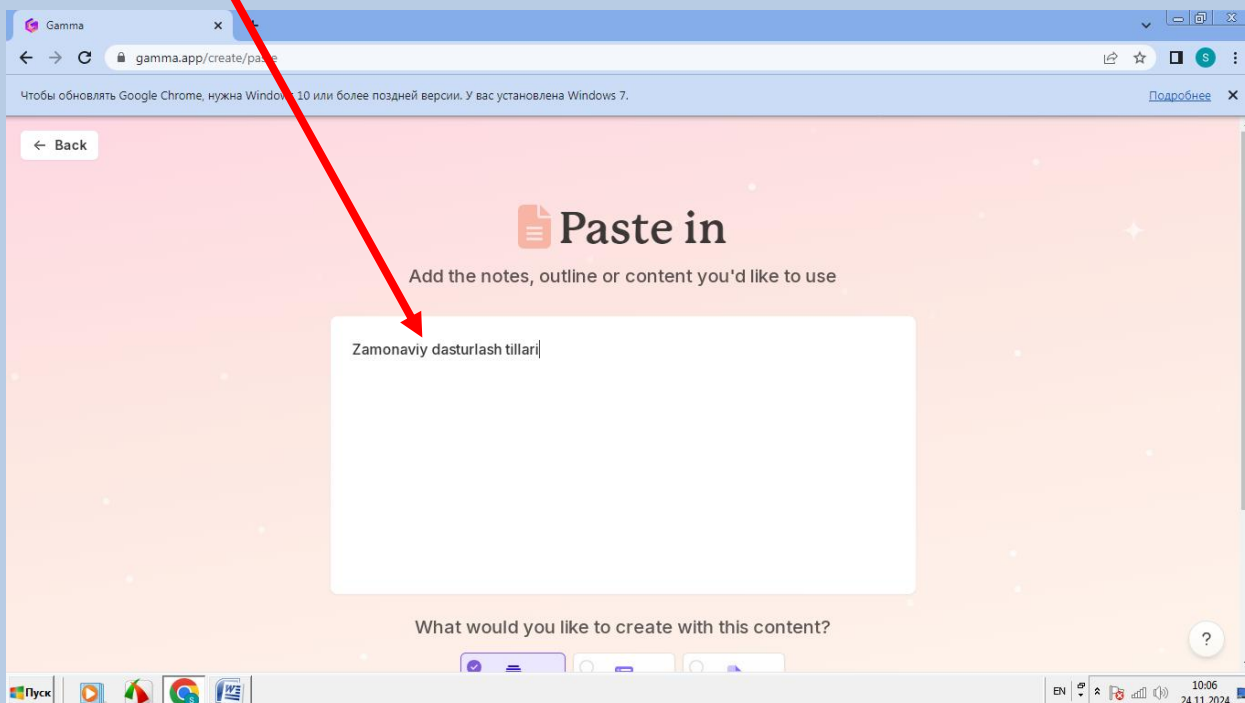

Ekrandagi oynadan taqdimot mavzusini kiritish uchun Paste in text bo‘limini tanlaymiz.

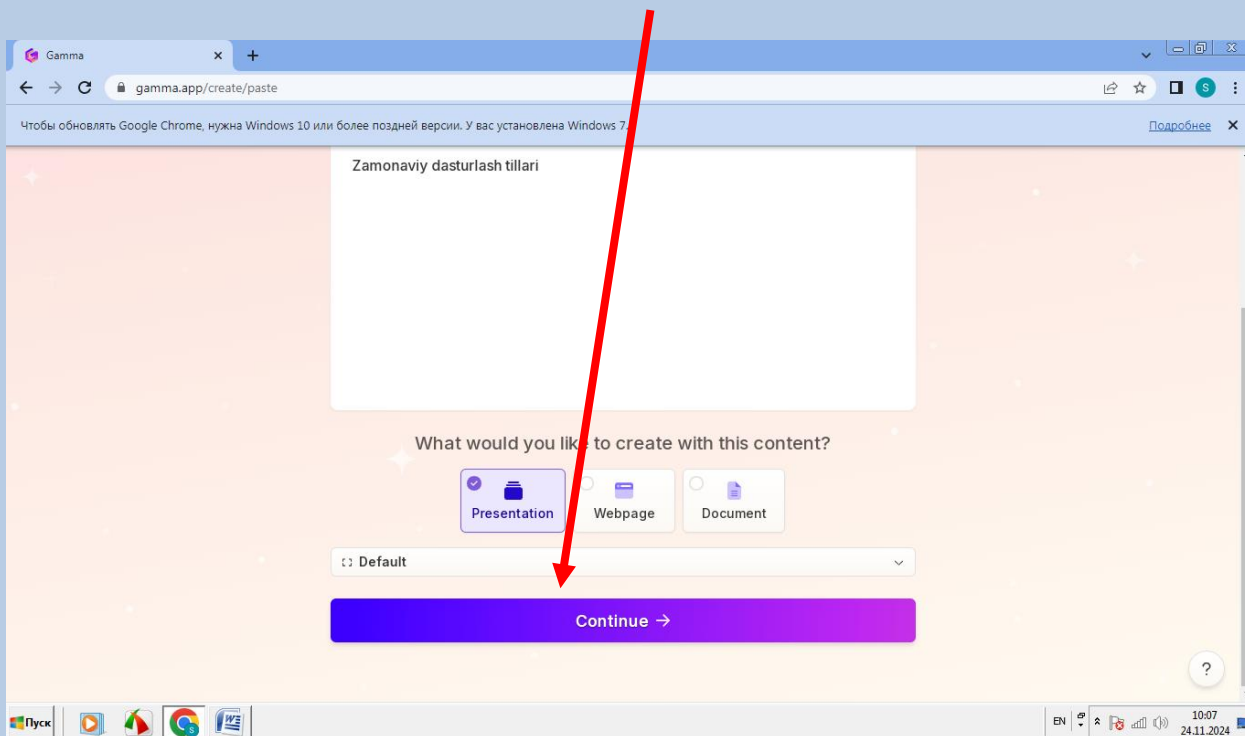

Taqdimot mavzusi kiritiladi.

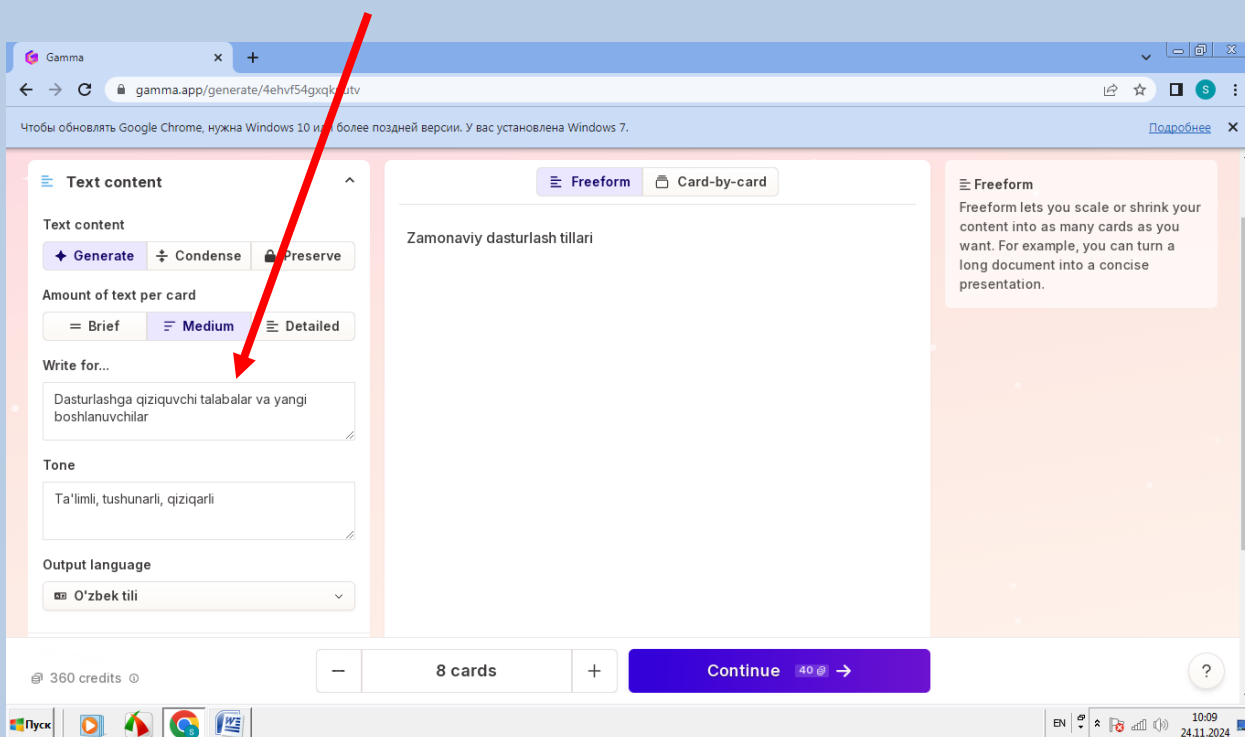

Taqdimot mavzusi kiritilgandan so‘ng Continue tugmasi tanlanadi.

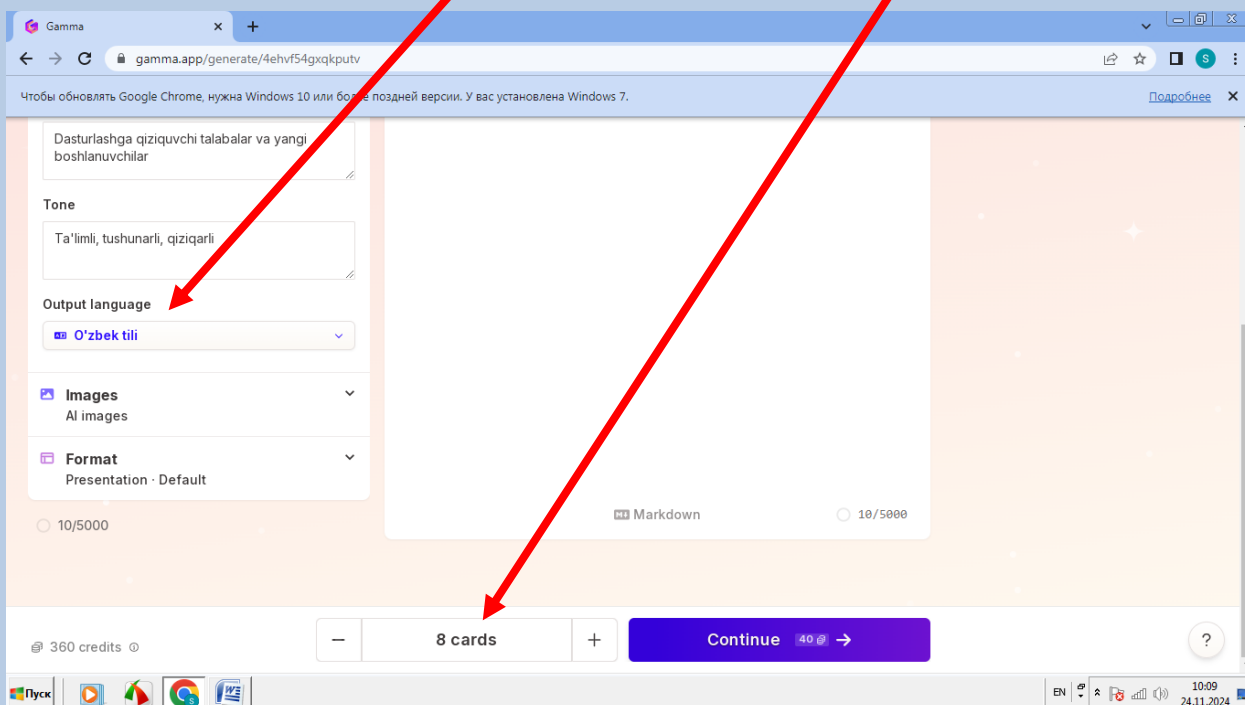

Ekranida quyidagi oyna ochiladi, ochilgan oynadan siz taqdimotda qanday ma’lumotlar chiqishini ko‘rishingiz mumkin.

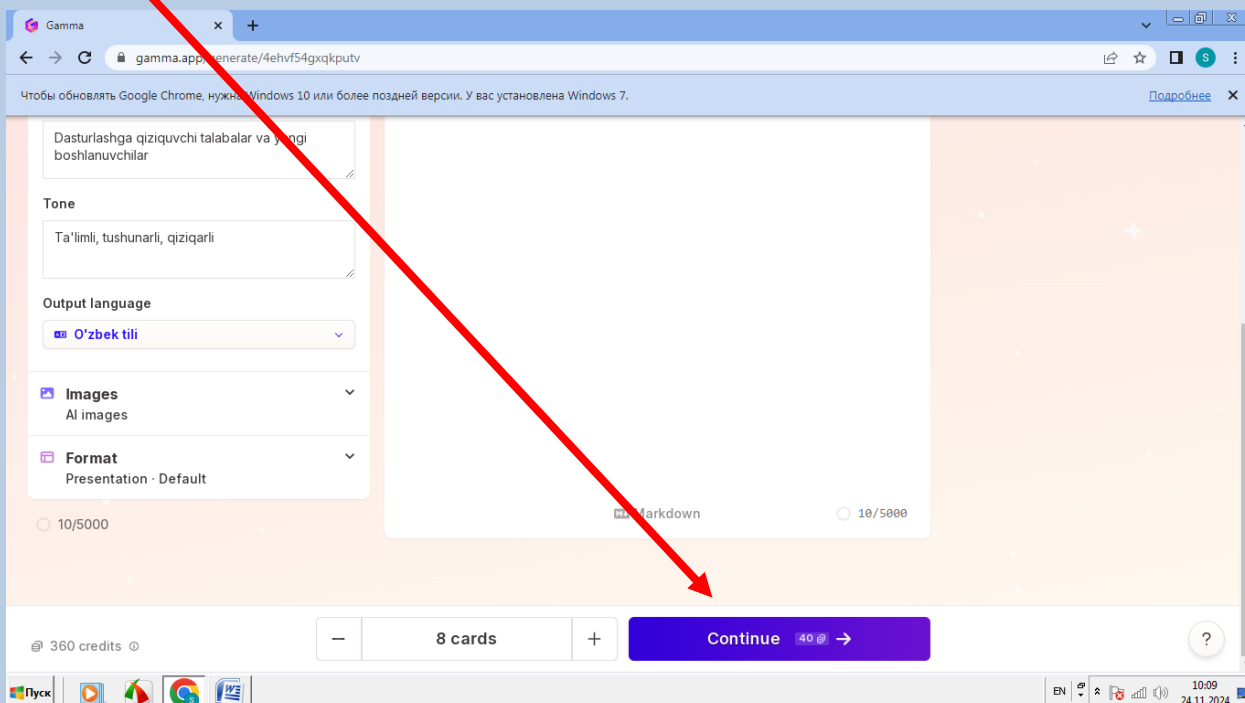

Siz yaratadigan taqdimotingizni tilini tanlashingiz va slaydlar sonini belgilashingiz mumkin.

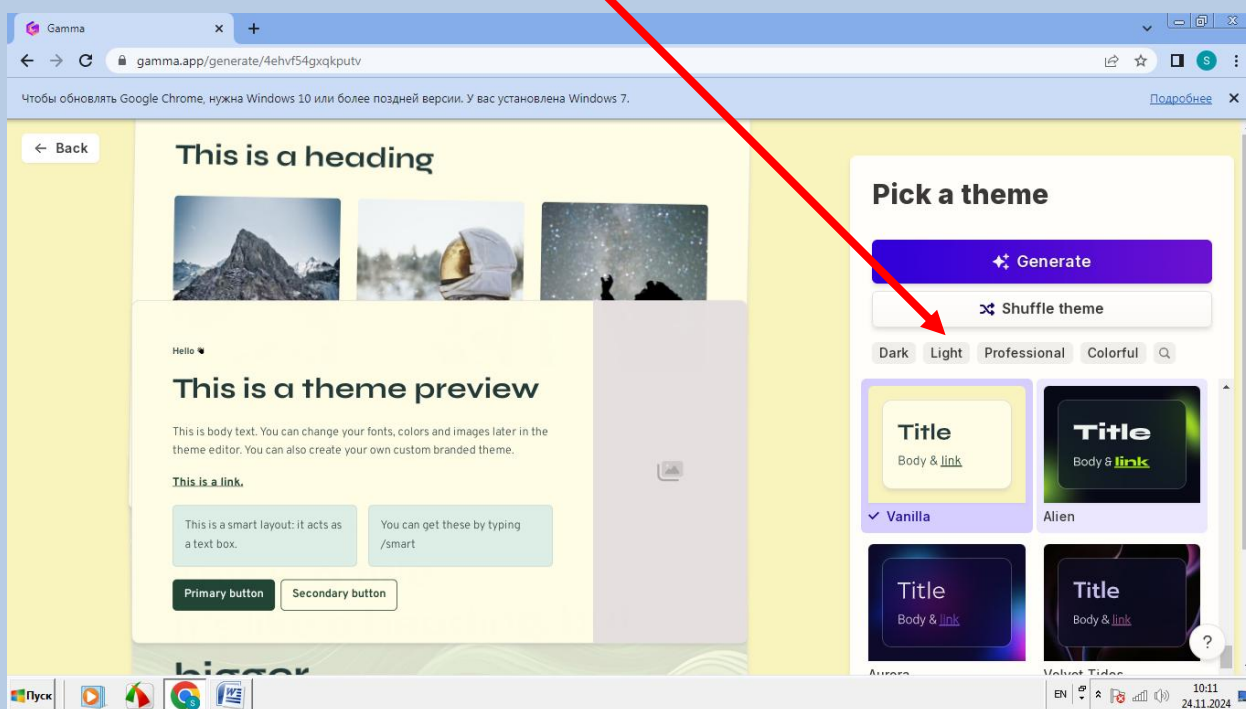

Continue tugmasi bilan davom etamiz.

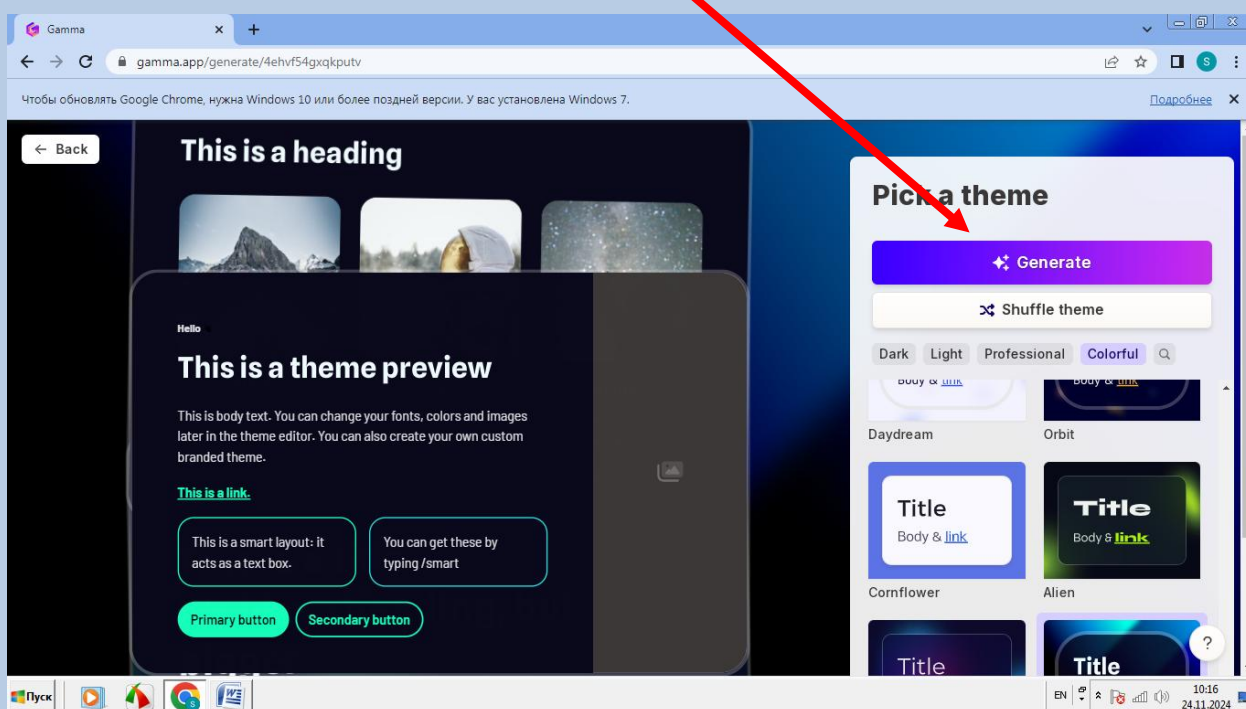

Navbatdagi oynadan taqdimotning dizayn koʻrinishini tanlashimiz mumkin.

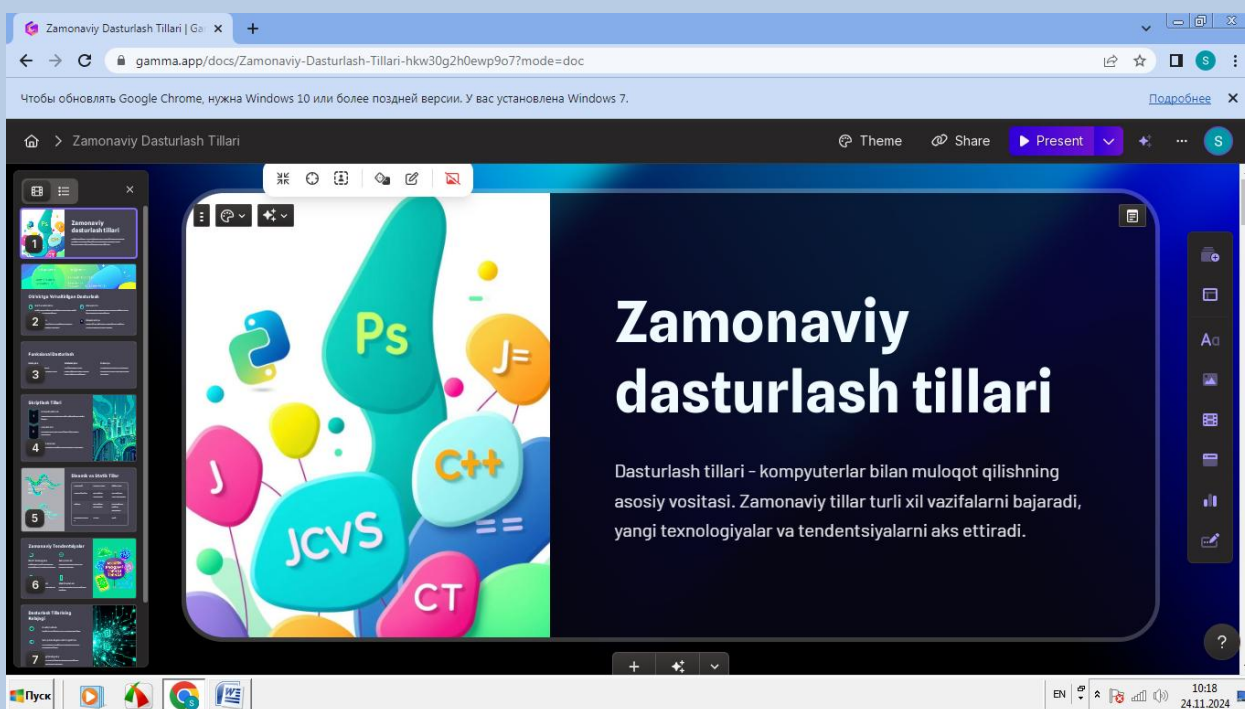

Tanlangan dizayn koʻrinishidan keyin Generate tugmachasi tanlanadi.

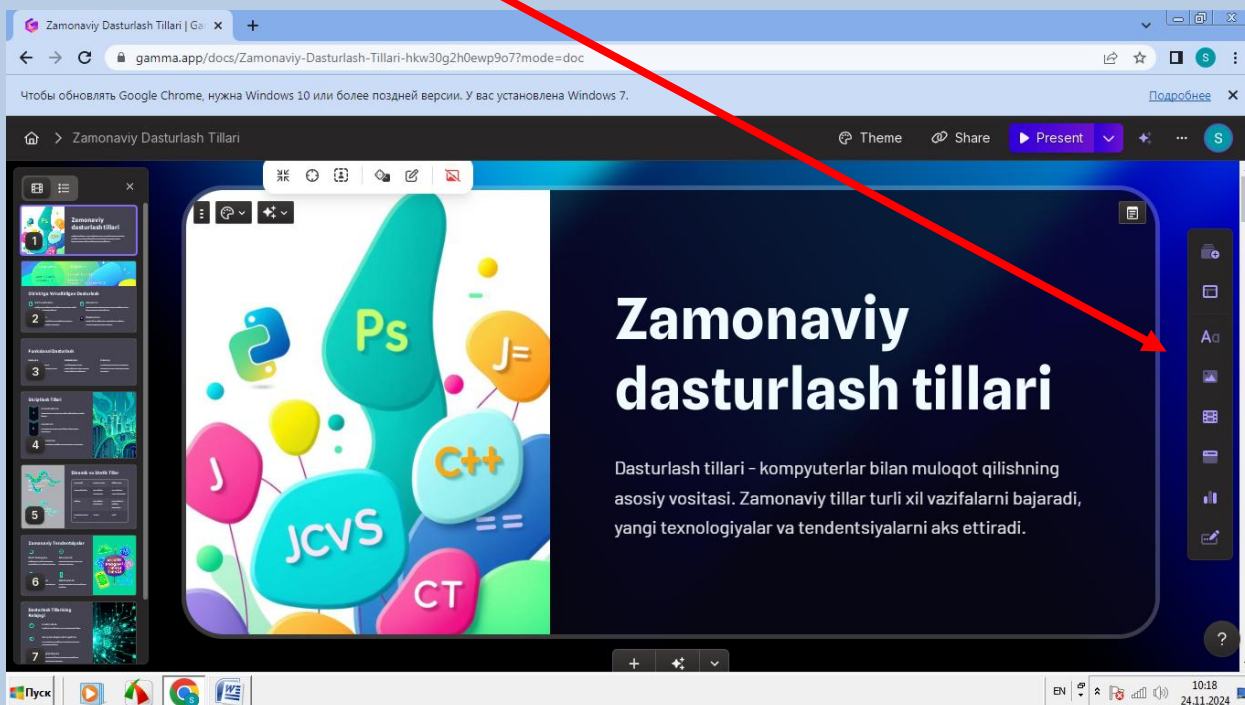

Taqdimot tayyor holatda ekranda quyidagi ko‘rinishda namoyon bo‘ladi.

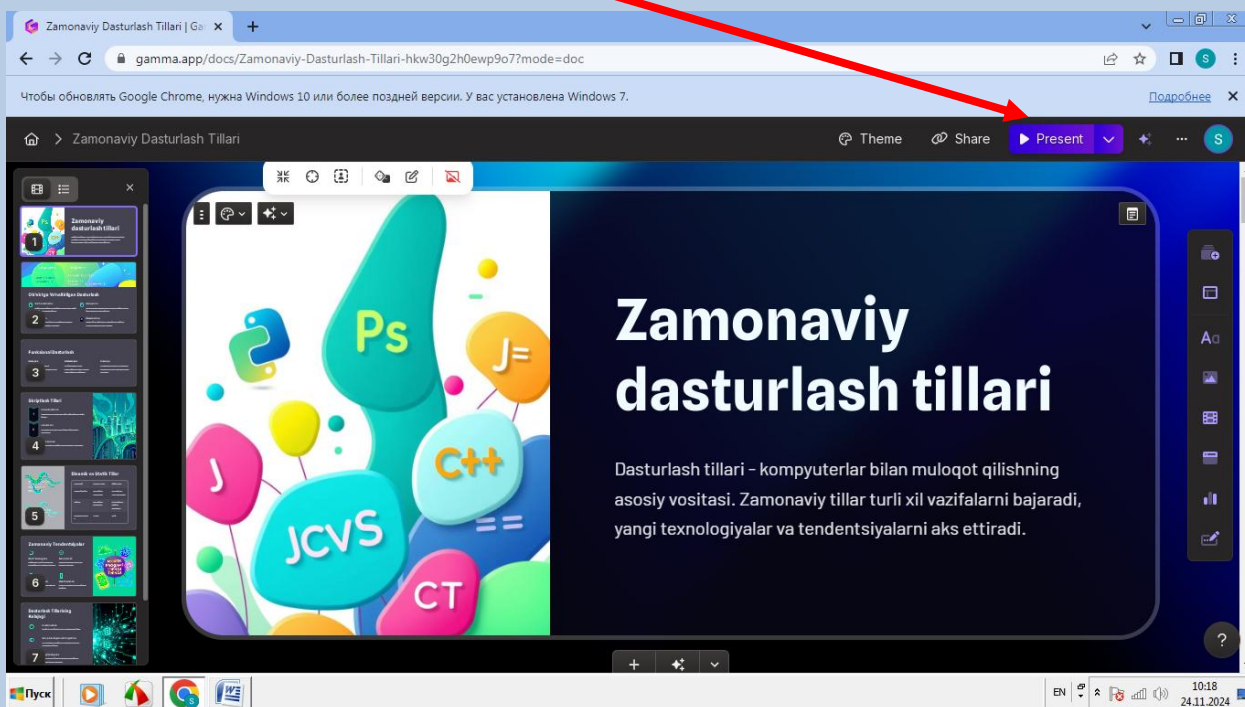

Tayyorlangan taqdimotga qo‘shimchalar, o‘zgartirishlar kiritish uchun ekranning o‘ng tomonidagi uskunalar panelidan foydalanishimiz mumkin.

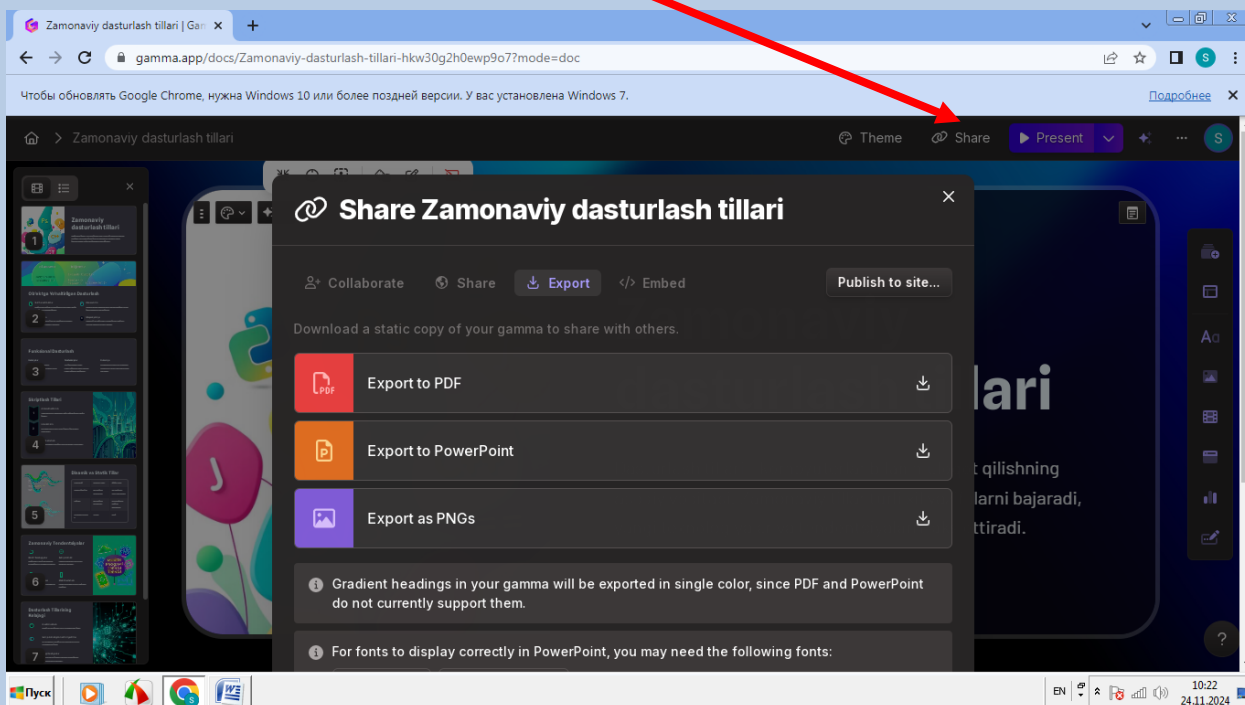

Ekranida to‘liq ko‘rish uchun Present tugmasidan foydalanamiz.

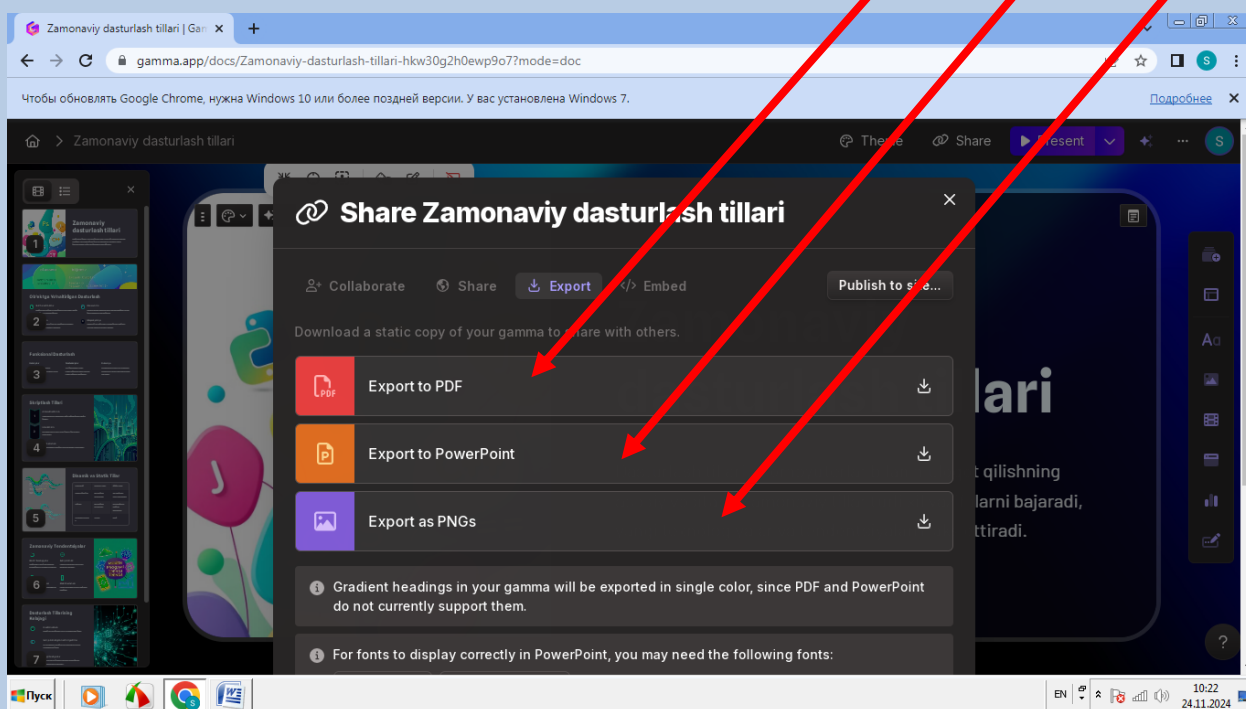

Taqdimotni kompyuter yoki mobil qurilmaning xotirasiga ko‘chirib olish imkoniyati mavjud buning uchun Share tugmasin foydalanamiz.

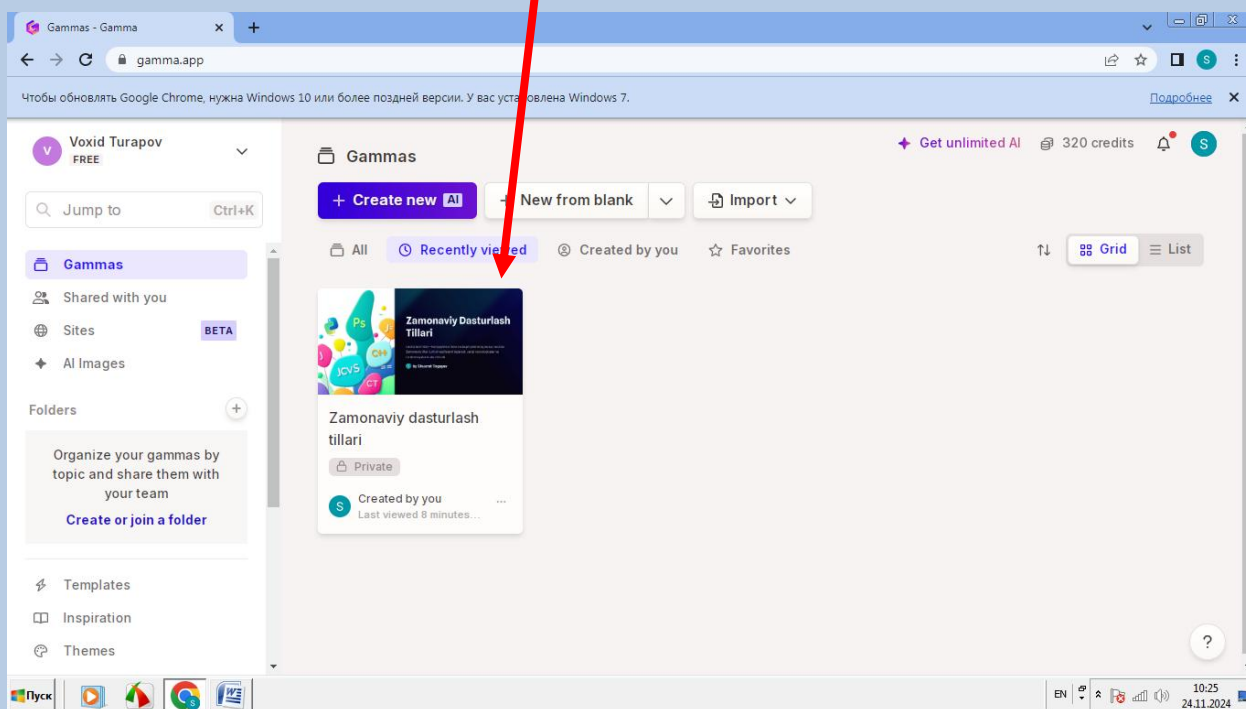

Gamma.app bizga 3 xil formatda saqlash imkonini beradi: PDF, PowerPoint, PNG.

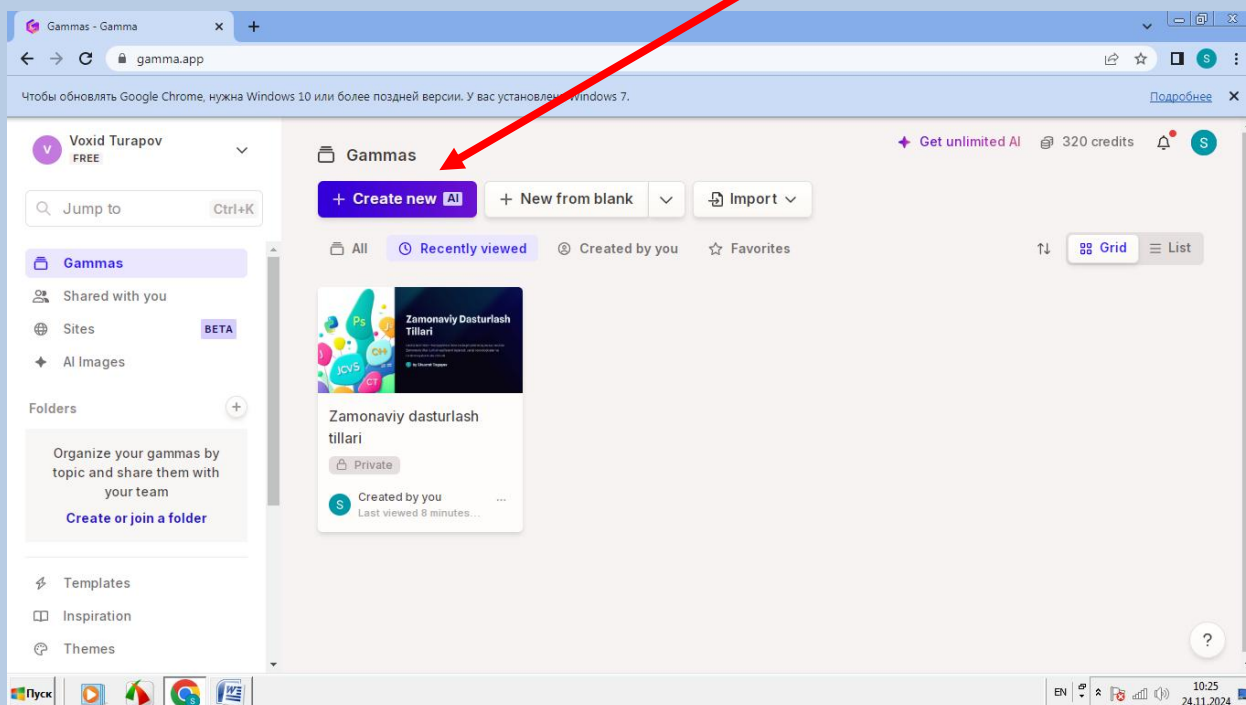

Ekranning chap yuqori qismidan Home tugmasidan foydalanganda uy sahifasiga qaytadi va biz tayyorlagan taqdimot gamma.app ning xotirasida saqlanganini ko'rishimiz mumkin bo'ladi.

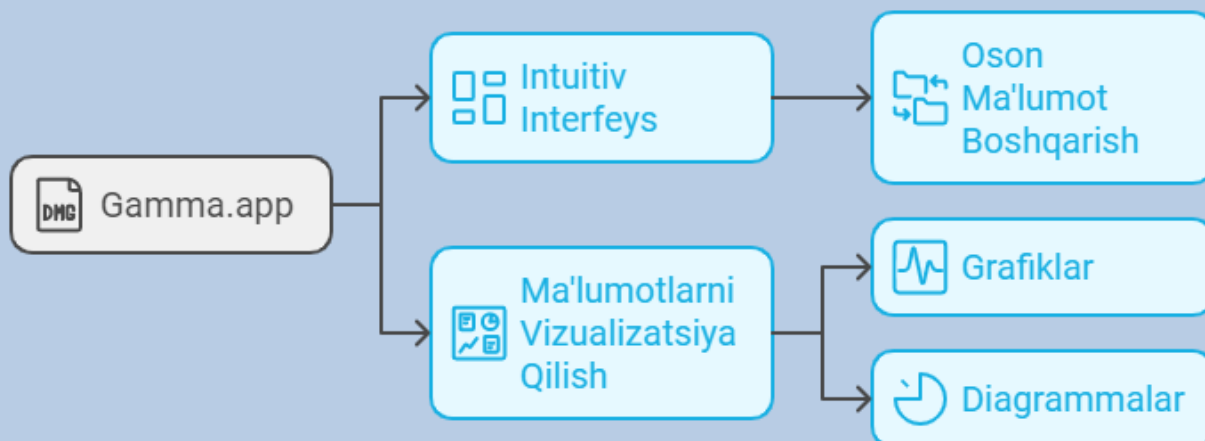
Keyingi yangi taqdimotni yaratish uchun esa siz yana Create new tugmasidan foydalanasiz.

Xulosa

Gamma.app - bu ma'lumotlarni boshqarish va taqdim etish uchun qulay va samarali platforma. Uning intuitiv interfeysi va kuchli funksiyalari foydalanuvchilarga ma'lumotlarni samarali tarzda boshqarish imkonini beradi. Ushbu platforma, shuningdek, jamoalar o'rtasida hamkorlikni osonlashtiradi va ma'lumotlarni bir joyda saqlash imkoniyatini taqdim etadi.

Intuitiv Interfeys: Gamma.app foydalanuvchilarga qulay va tushunarli interfeys taqdim etadi, bu esa ma'lumotlarni boshqarishni osonlashtiradi.

Ma'lumotlarni vizualizatsiya qilish: Platforma foydalanuvchilarga ma'lumotlarni grafiklar va diagrammalar orqali ko'rsatish imkonini beradi, bu esa tahlil qilishni osonlashtiradi.

Hamkorlik: Gamma.app jamoalar o'rtasida ma'lumotlarni baham ko'rish va birgalikda ishlash imkoniyatini taqdim etadi.

Moslashuvchanlik: Foydalanuvchilar o'z ehtiyojlariga mos ravishda platformani sozlashlari mumkin.

Gamma.app ko'plab sohalarda, jumladan, biznes, ta'lim va ilmiy tadqiqotlarda qo'llanilishi mumkin. U tashkilotlarga ma'lumotlarni samarali boshqarish va tahlil qilishda yordam beradi, bu esa qaror qabul qilish jarayonini tezlashtiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Axborot-kutubxona faoliyati to'g'risida: O'zbekiston Respublikasining Qonuni. 2011 yil 13 apr. //Xalq so'zi. – 2011. – 13 apr.
2. “Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot- kommunikasiya texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida:
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qarori. 2002 yil 6 iyun //Toshkent oqshomi. – 2002. – 10 iyun.
4. T.Madumarov, M.Kamoldinov “Innovatsion pedagogik texnologiya asoslari va uni ta'lim tarbiya jarayonida qo'llash”, T. “Talqin”, 2012 yil
5. Ochilov M. Yangi pedagogik texnologiyalar O'quv qo'llanma Qarshi, Nasaf, 2000, 79 b.
6. Tolipov O'.Q. Ta'limda o'rgatuvchi va o'rganuvchi faoliyatlar uyg'unlashuvi. - Xalq ta'limi, 2000. № 3. - 27-31 b.
7. Tolipov O'.Q. O'qituvchilar tayyorlashda yangi pedagogik texnologiyalar. - Xalq ta'limi, 2000. № 2, - 40-44 b.
8. Raximov O.D., Sapaev M.S., Nazarov B.F. Zamonaviy ma'ruzalar. -Pedagoglar uchun qo'llanma. Qarshi, 2012y., 68 b.
9. Raximov O.D. Hayot faoliyat xavfsizligi /o'quv uslubiy majmua.- Qarshi, 2012, 857 b.
10. Raximov O.D., Turgunov O.M. va b. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. /Toshkent, «Fan va texnologiyalar» nashriyoti, 2013y, 170 b.
11. Raximov O.D., Turg'unov O.M., Mustafaev Q.O. Oliy ta'limda masofaviy o'qitishni tashkil etish.- Qarshi, 2012y. 60 b.
12. O'zbekiston Respublikasining Mehnat Kodeksi. Toshkent, 1995 y.
13. O'zbekiston Respublikasining Konstitusiyasi. Toshkent, 1992 y.
14. K.Y.Yormatov va boshqalar. Hayot faoliyati havfsizligi. Ma'ruzalar matnlari, Toshkent, 2000 y. 22. SH.K.Mahmudova. Kasb kasalliklari. T. 1996 y.
15. Gamma.app
16. Napkin.ai

MUNDARIJA:

I. Kirish.....	4-5
II. Asosiy qism.	
1.1. Sun'iy intellekt haqida tushunchalar.....	6-9
1.2. Gamma.app dasturi imkoniyatlaridan foydalanib taqdimotlar yaratish...	10-18
Xulosa.....	19
Adabiyotlar.....	20